

Edinburgh

ZIJN
SCHOTTEN
MISSCHIEN
TOCH NIET GIERIG?

BEVOEGD OM TE DODEN

WAARHEEN,
SCHOTLAND?

ALS HIGHLANDER
ONDERWEG

DRIE
IN
EÉN

Groot theater,
grote bioscoop

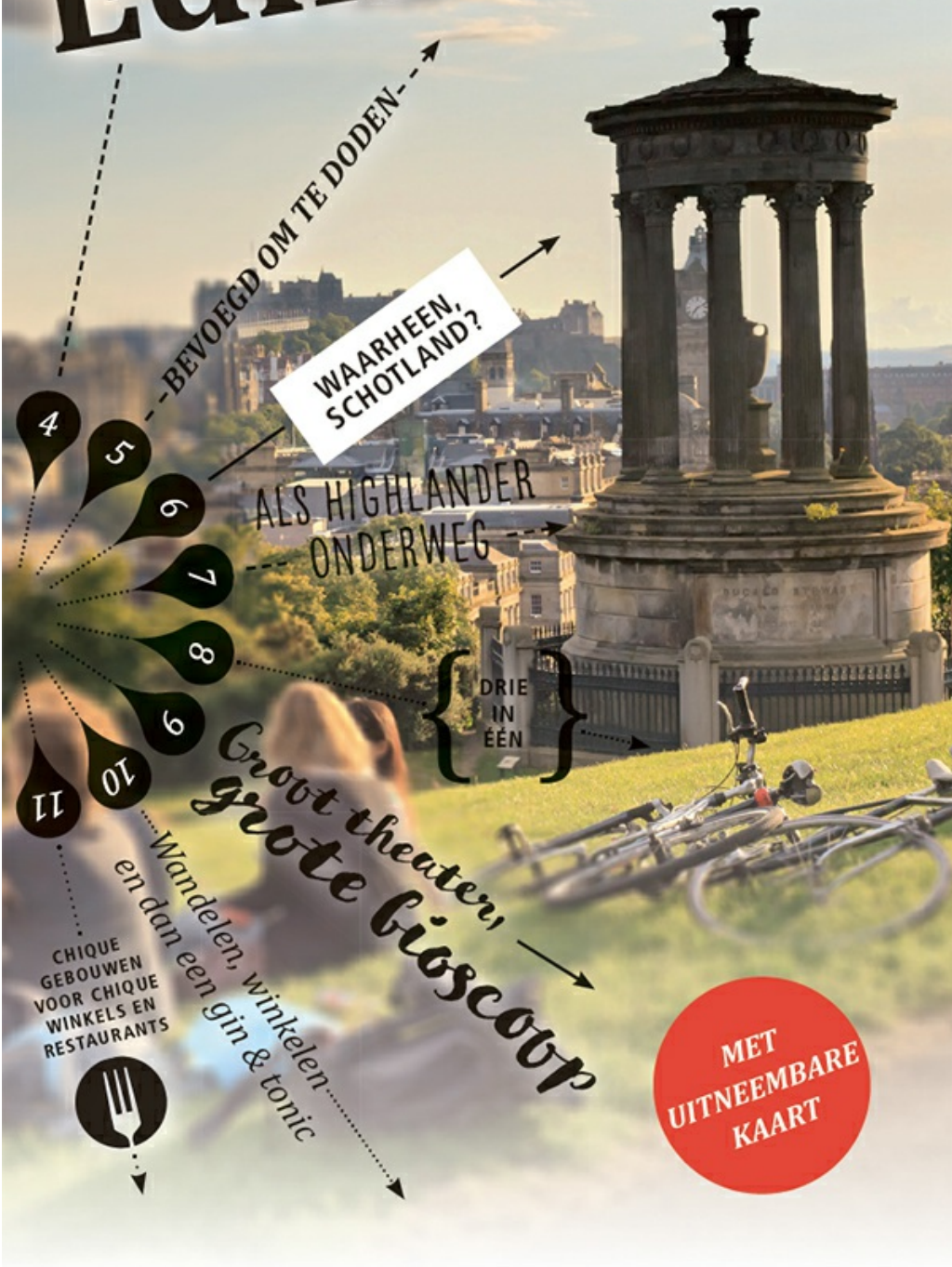
Wandelen, winkelen
en dan een gin & tonic

CHIQUE
GEBOUWEN
VOOR CHIQUE
WINKELS EN
RESTAURANTS

MET
UITNEEMBARE
KAART

- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11

Edinburgh

Uitgeverij ANWB

Inhoud

Het belangrijkste eerst

Dit is Edinburgh

Edinburgh in cijfers

Wat is waar?

Kodakmoment

Livemuziek

Krokodillenrug

Het leven is een fesivalt!

Het kompas van Edinburgh

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

1

Vesting boven de stad – **Edinburgh Castle**

2

Koninklijk en levendig – **Castlehill en Lawnmarket**

- 3 Heilige kerk en griezelige ondergrond – **rond St. Giles'**
- 4 Voorbij het einde van de wereld – **High Street en Canongate**
- 5 Van Maria Stuart tot Elizabeth II – **Palace of Holyroodhouse**
- 6 Op weg naar de onafhankelijkheid? – **Scottish Parliament**
- 7 Eenzame heuvels in de stad – **Arthur's Seat en Duddingston**
- 8 Schotse identiteit – **National Museum of Scotland**
- 9 Hier is niet alleen muziek – **Lothian Road en Tollcross**
- 10 Winkelgebied met uitzicht – **Princes Street**
- 11 Georgiaanse pracht – **New Town**
- 12 Groene wandelroute – **Water of Leith Walkway**
- 13 Het Athene van het noorden – **Calton Hill**

14 Havenstad vol verandering – **Leith**

15 Koninklijke veren en imposante bruggen – **South Queensferry**

Museumlandschap van Edinburgh

Literair sporenonderzoek

Pauze, even rebooten

Overnachten

Eten en drinken

Winkelen

Uitgaan

Reisinformatie

Hoe zegt u?

Register

Fotoverantwoording

Colofon

Herinner je je deze nog?

Het belangrijkste eerst

Bovenal een lust voor het oog

De Princes Street Gardens zijn ideaal om de bezichtiging van de stad te beginnen. Van hier heb je een prachtig uitzicht op de skyline van de historische oude stad met het dominerende Castle. Laat deze fraaie aanblik, waarmee Edinburgh je begroet, in alle rust op je inwerken.

Het Castle is een absolute aanrader!

Edinburgh Castle is vanaf veel punten in de stad te zien – het krijgshaftige bouwwerk is de meestbezochte toeristische attractie van Schotland en is tevens het beginpunt van de Royal Mile. Het herbergt de Schotse kroonjuwelen, en vanaf de kasteelmuren heb je een weids uitzicht tot over de Firth of Forth.

Koninklijke wandeling

Op de Royal Mile tussen het krijgshaftige Castle en het koninklijke Palace of

Holyroodhouse laat Old Town zich van de mooiste kant zien. Interessante musea en kerken nodigen uit tot een bezoek, straatkunstenaars bieden afwisseling, en er zijn niet alleen maar souvenirs te koop.

Griezelige ondergrond

Op slechts een paar meter van de luisterrijke Royal Mile is de levendige bedrijvigheid snel vergeten: dichtgemetselde, vergeten straatjes en duistere keldergewelven tonen de donkere kant van Edinburgh. Robert Louis Stevenson vond dat de stad een dubbelleven leidde. De tours door de onderwereld zijn vaak amusant, maar je moet wel tegen wat griezelen kunnen.

Met whisky en fiddle

De pubcultuur hoort bij het dagelijkse leven in Edinburgh. Doe daarom net als veel Schotten en ga 's avonds een *pint* in de kroeg halen of probeer een *seen wee dram* (klein slokje) van de Schotse nationale drank, de whisky. Daarbij hoort vaak folkmuziek met viool, ofwel *fiddle*, en accordeon. In een pub raak je meestal ook al snel met andere gasten in gesprek.

Wereldstad van de literatuur

J.K. Rowlings tovenaarsleerling Harry Potter kwam ter wereld in Edinburgh, Ian Rankins korzelige politiemann Rebus strijdt er onvermoeibaar tegen de machten van de onderwereld, Walter Scott bedacht hier de nu altijd nog populaire historische romans. J.K. Rowling zei eens: 'Het is onmogelijk in Edinburgh te zijn zonder voortdurend het literaire erfgoed op te merken.'

Het leven is een festival

Edinburgh is de stad van festivals – dat geldt vooral in augustus. Podiumshows, straattheater, concerten, het spektakel van de Royal Edinburgh Military Tattoo: de bevolking in de stad verdubbelt, de sfeer verandert, alles is ingesteld op cultuur, de stad zelf wordt een podium. Een ander hoogtepunt is het grote Hogmanay-feest van oud en nieuw. Keerzijde van het festivalseizoen: een plek om te overnachten is schaars en duur.

Onafhankelijk of niet

Al jaren discussiëren de Schotten over hun staatkundige toekomst ... en sinds het referendum over de onafhankelijkheid in 2014, en helemaal sinds het Brexit-referendum in 2016, wordt deze discussie ook in het buitenland gevolgd. De plaats waar hierover officieel wordt gesproken is het Scottish Parliament in Holyrood, een gewaagd en ongewoon bouwwerk, dat zelf al een bezoek waard is. Pal hiertegenover staat het Palace of Holyroodhouse – de Schotse ambtsetel van de Queen.

Sinds ik in Schotland heb gewoond, ben ik gefascineerd door de hoofdstad met zijn tastbare geschiedenis, de schilderachtige entourage en het bruisende en geëngageerde culturele leven – met een altijd aangename gezelligheid.

Vragen? Ideeën?

Laat het me weten! Mijn adres bij de ANWB:

@ anwbmedia@anwb.nl

Dit is Edinburgh

Edwins burcht, het Athene van het noorden, Auld Reekie – Edinburgh heeft door de jaren heen heel wat bijnamen gekregen, al of niet terecht. Maar de metropool van een half miljoen is volkomen onomstreden als de hoofdstad van Schotland en de vertegenwoordiger van het land. Aan het begin van de 21e eeuw straalt Edinburgh na een lange periode van politieke afwezigheid dankzij het in 1999 heropende parlement steeds meer zelfvertrouwen uit en verkeert het net als het hele land in een fase van verandering en nieuwe doelstelling.

Fotogeniek podium

Als je met de luchthavenbus of de tram aankomt bij Princes Street, valt het je ogenblikkelijk op: een verrassend en overweldigend panorama. Je blik dwaalt over de Princes Street Gardens en omhoog naar de gebouwen op de kasteelheuvel, die de indruk van een stadsmuur wekken. Van George Street in New Town kijk je verder over de kaarsrechte corridor van de Dundas Street naar het blauwgrijs glinsterende water van de Firth of Forth, neerwaarts in de straten van San Francisco. In de hoogte lopen bruggen over diepe dalen, hoog verheffen zich nieuwe gebouwen rond middeleeuwse *closes*, hoog steken de rotsen van Salisbury Crags uit over het witte tentdak van Dynamic Earth. Het lijkt alsof de elegante georgiaanse gevels, neogotische torensymfonieën en vestingmuren van het kasteel poseren voor een fotoshoot voor de eeuwigheid.

In het brandpunt

Met zijn centrale politieke en culturele betekenis staat Edinburgh in een brandpunt voor het land op de noordpunt van de Britse Eilanden. Met het parlement trekt de stad inmiddels op politiek vlak ook internationaal de aandacht. De Britse koningin resideert in Schotland pal ernaast in het Palace of Holyroodhouse, terwijl het National Museum en de National Gallery geweldige collecties te bieden hebben die de artistieke rijkdom van van het land tentoon spreiden.

Groei na moeilijke tijden

In de jaren 70 en 80 dommelde Edinburgh een beetje in, maar het krabbelde overeind en met de heropening van het parlement kwam de Schotse hoofdstad

weer helemaal tot leven. Sindsdien is er veel gebeurd: aan het laagste einde van de Royal Mile ontstond een nieuwe parlaments- en mediawijk, en bij het havenbekken van Leith brak een grote bouwwoede los. De opbloei was zelfs niet te stuiten door de financiële crisis van 2008-2009. En dat terwijl de zwaar getroffen Royal Bank of Scotland niet meer een particuliere bank is, maar voor het grootste deel staatsbezit. De droom van een zelfstandige Schotse bankensector, die de onafhankelijkheid zou kunnen financieren, viel abrupt in duigen. Maar nog steeds zijn de banken en verzekeringsmaatschappijen de grootste werkgevers in de stad, waar de onroerendgoedmarkt na Londen de duurste van Groot-Brittannië is.

Traditiebewust in een kilt op weg naar een bruiloft.

Haggis en citroengras

De ontwikkelingen in de culinaire sector van de afgelopen dertig jaar zijn adembenemend. Of het nu gaat om stijlvolle bars of verfijnde restaurants in de binnenstad of bistro's in trendy maritieme stijl in Leith – naast de internationale fusionkeuken heeft een modern geïnterpreteerde Schotse keuken groot succes. Bijzonder in trek zijn het inheemse Angus-rund, het lamsvlees uit de Borders en zeevruchten van de westkust. Ook het zelfgebrouwen Craft Beer wordt steeds populairder, en de Schotse whisky is vanzelfsprekend een over de hele wereld bekend kwaliteitsproduct. Maar natuurlijk zijn er ook altijd nog de vertrouwde fish-and-chips.

Een kwestie van stijl

Niemand zal in Edinburgh een cultuurschok beleven. Maar het is wel handig een paar punten in het oog te houden: bovenaan staat het besef dat de Schotten geen Engelsen zijn en daar ook absoluut niet voor aangezien willen worden. Hooguit zien de Schotten zich als Britten, en zelfs dat wij-gevoel is de laatste jaren sterk afgenomen. Overigens is het nog steeds algemeen gebruik om bij bushaltes in een rij te gaan staan, en moet iedereen vooraan bij de chauffeur instappen. De bussen, die zeer frequent rijden, nemen ook een belangrijk deel van het vervoer in de stad voor hun rekening. In het hotel of pension, in het museum of in de pub maakt iedereen graag een praatje, omdat de Schotten over het algemeen zeer vriendelijk zijn. Een paar enthousiaste woorden over Edinburgh en Schotland, en je zit midden in een gesprek. Een belangrijk thema is het weer. De komiek Billy Connolly zei ooit een keer dat er in Schotland slechts twee seizoenen zijn: juni en winter.

Edinburgh in cijfers

0

pond kost de toegang tot het National Museum en de National Gallery.

1

koningin - er kan er maar één zijn.

5,1

% van de mensen in Edinburgh is officieel werkloos (2016).

19

bogen dragen Edinburghs meest verborgen brug, de South Bridge.

20

gevallen kon Ian Rankins kordelige politiemann en antiheld Rebus al oplossen in Edinburgh.

40

% alcohol heeft een Schotse single malt whisky zeker.

74,4

% van de Edinburghers stemde er in 2016 voor om in de Europese Unie te blijven.

129

afgevaardigden zitten er in het Scottish Parliament.

200

kg, bijna, woog een kogel van het middeleeuwse monsterkanon Mons Meg.

251

m hoog is de hoogste heuvel van Edinburgh: Arthur's Seat.

264

km² is het stadsoppervlak.

287

zeer smalle treden gaan omhoog naar het Scott Monument.

35.000

studenten staan ingeschreven aan de University of Edinburgh, de grootste universiteit van de stad.

50.000

optredens zijn er in augustus bij het Fringe Festival.

67.144

toeschouwers passen in het Murrayfield Stadium.

485.000

inwoners telt Edinburgh, dat zijn er ongeveer 100.000 minder dan in Glasgow, de grootste stad van Schotland.

1.600.000

buitenlandse gasten bezoeken elk jaar de Schotse hoofdstad.

2.500.000

tickets worden elk jaar bij de festivals in augustus verkocht.

6.500.000

bouten werden er gebruikt bij de aanleg van de Forth Rail Bridge, die nu op de UNESCO-Werelderfgoedlijst staat.

14
jaar waakte de hond
Greyfriars Bobby bij het
graf van zijn baasje.

Wat is waar?

Edinburgh is een stad met talrijke gezichten: Old Town ademt geschiedenis uit elke porie, New Town verspreidt elegantie, terwijl in de levendige studenten- en uitgaanswijken zelfs zogeheten *urban villages* liggen. Daarbij zijn er nog een hoge heuvel en de kust met het opkomende Leith en het knusse South Queensferry.

Een eerste blik

De stad, die op zeven heuvels zou zijn gebouwd, valt uiteen in verschillende districten, die deels van elkaar gescheiden zijn door diepe dalen. De centraal gelegen Old Town is overigens via diverse bruggen op een gelijk niveau met New Town en de zuidelijke voorsteden verbonden. De City – zowel Old Town als New Town – is daardoor vrij compact en kan gemakkelijk te voet worden verkend. Alleen voor de langere afstanden, bijvoorbeeld de botanische tuin, Leith of South Queensferry, is een bus noodzakelijk. De nieuwe tram is geschikt voor het vervoer van en naar de luchthaven ten westen van de stad.

Old Town en Southside

Aan de **Royal Mile** (🗺 kaart 2, G 5-K 4) en in de onmiddellijke omgeving liggen de oudste en belangrijkste bezienswaardigheden, zoals **Edinburgh Castle**, **St. Giles' Cathedral**, **Palace of Holyroodhouse**, maar ook het nieuwe **parlement**. Het hart van het toeristische Edinburgh wordt gevormd door één lange straat met daaraan souvenirwinkels, whiskywinkels, boetieks, pubs, cafés en restaurants. Het is eigenlijk verbazingwekkend dat ondanks de grote massa's toeristen de magische sfeer niet verloren is gegaan. Overdag vermaken straatkunstenaars hun publiek, 's avonds verlegt de bedrijvigheid zich naar de pubs, waar vaak livemuziek wordt gespeeld, vooral folk. Iets zuidelijker – voorbij de diepgelegen Cowgate – zijn in **Southside** aan het begin van de universiteitswijk het **National Museum of Scotland** (🗺 H 6) en de **Greyfriars Kirkyard** (🗺 H 6) interessante bestemmingen.

New Town

Ten noorden van Old Town ligt rond de **winkelstraten Princes Street** (🚶 kaart 2, F-H 4/5) en **George Street** (🚶 kaart 2, F/G 4) **New Town**, de nieuwe stad uit de 18e en de 19e eeuw, het grootste aaneengesloten stadsdeel in georgiaanse stijl ter wereld. Het **Georgian House** (🚶 kaart 2, F 4) geeft een goed inzicht in het gegoede leven van twee eeuwen geleden. De **Scottish National Gallery** (🚶 kaart 2, G 4/5) is een ware kunsttempel. Winkelen kun je in warenhuizen en chique boetieks, waarna je kunt bijkomen in trendy bars, cafés en restaurants, of in een rustieke pub. Ten noorden van Queen Street Gardens liggen bekende woonwijken, die in de 19e eeuw als uitbreiding van New Town werden aangelegd. Aan de oostrand bieden **Broughton** (🚶 kaart 3, D 3) en **Leith Walk** (🚶 J/K 1-3, kaart 3, D 3) populaire uitgaanswijken met een hoge amusementsfactor.

Water of Leith

Langs het kleine riviertje **Water of Leith** liggen de twee keurige, maar schilderachtige voorsteden **Stockbridge** (🚶 E/F 3) en **Dean Village** (🚶 D/E 4). De eerste is een levendige buurt waar veel cafés, bistro's en winkels te vinden zijn, de tweede is vooral een *urban village* waar rust heerst. Interessante bestemmingen voor een uitstapje rond het riviertje zijn de **Royal Botanic Garden** (🚶 E/F 1-3) en de **Scottish National Gallery of Modern Art** (🚶 C/D 4/5), met de huizen Modern One en Modern Two. Alle attracties zijn via de **Water of Leith Walkway** voor voetgangers met elkaar verbonden.

Calton Hill en Arthur's Seat

De twee bekendste heuvels van de hoofdstad bieden prachtige uitkijkpunten, al verschillen ze onderling sterk. De vrij kleine gedenkheuvel **Calton Hill** (🚶 kaart 2, J/K 3/4) ten oosten van Princes Street werd aan het begin van de 19e eeuw veranderd in een soort neo-Grieks openluchtmuseum. De heuvel ligt dicht bij het centrum en de beklimming is zonder problemen mogelijk.

De 251 m hoge **Arthur's Seat** (🚶 L/M 6) in het Holyrood Park is een veel grotere uitdaging. De vulkaankegel domineert samen met het Castle de skyline van Edinburgh. Ook al ligt de heuvel midden in de stad, toch is het middengebergte een wereld op zich. Op de zuidhelling biedt **Duddingston** (🚶 N/O 7) een bijna landelijke dorpsidylle met een botanische tuin en een door riet omzoomd meer.

West End, Tollcross en Bruntsfield

Langs de **Lothian Road** (🚶 F 5/6) met druk verkeer, die vanaf Tollcross overgaat in Home Street en dan Leven Street, staan tal van grote theaters en bioscopen, met verder allerlei pubs. Verder in het zuiden sluit de uitgaanswijk **Bruntsfield** (🚶 F/G 7) zich aan. Onderweg zie je hele rijen winkels met bonte reclames en veel kleine cafés en bistro's.

Forth-kust

Ook de nabije voorsteden van Edinburgh aan de kust van de Firth of Forth zijn zeer verschillend van karakter: **Portobello** (☞ kaart 3, D/E 3) in het oosten is een voormalige badplaats, **Leith** (☞ kaart 3, D 2/3, kaart 4) was vroeger een havenstad, maar is nu een populaire uitgaansbuurt met zeer goede restaurants. De historische veerhaven **South Queensferry** (☞ kaart 3, B 2) in het westen staat nu echter helemaal in het teken van drie imposante bruggen. De beroemde rode **Forth Rail Bridge** werd in 2015 zelfs tot UNESCO-Werelderfgoed uitgeroepen.

Kodakmoment

Livemuziek

Elke avond livemuziek, dat geldt voor veel pubs in Edinburgh. Hier in de folkpub Sandy Bell's komen de muzikanten om ongeveer 21 uur bij elkaar, halen hun instrumenten tevoorschijn en beginnen te spelen. Populair zijn blues, jazz en rock. Bij folkmuziek zingen de Schotse gasten graag mee, want folksongs zijn in Schotland bijzonder geliefd.

Krokodillenrug

Edinburgh is een stad met fantastische panorama's. Vanaf vele punten kun je genieten van de indrukwekkende skyline van de oude stad. Vanaf Calton Hill is heel goed te zien hoe de oude stad westwaarts als een krokodillenrug omhoogloopt naar het Edinburgh Castle. Doe zoals de Edinburghers: ga gewoon in het gras zitten en bewonder het uitzicht!

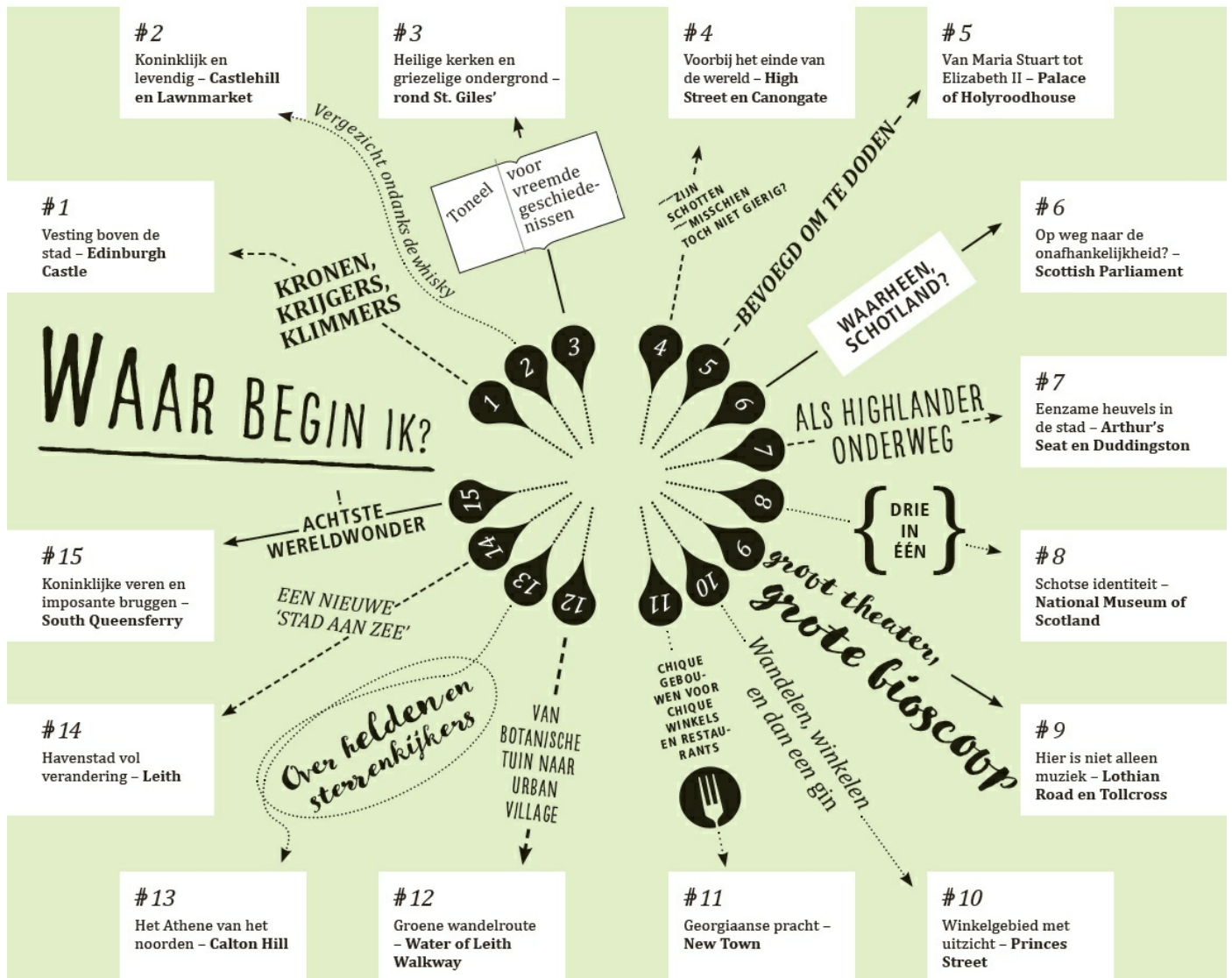

Het leven is een festival!

In Edinburgh is augustus een maand vol culturele verrassingen. Dat geldt ook als je niet naar een optreden op een podium wilt. Op de Royal Mile wemelt het 's zomers van acrobaten, straatkunstenaars en muzikanten die het publiek vermaken. Een heel spektakel!

Het kompas van Edinburgh

Vesting boven de stad – **Edinburgh Castle**

De meest bezochte bezienswaardigheid van Schotland is eigenlijk zelfs een stadsdeel, dat imposant boven de stad uittorent. Hier worden de Schotse kroonjuwelen en de Stone of Destiny bewaard, hier laten musea krijgshaftige tijden herleven, en bieden de kasteelmuren op veel punten een weids uitzicht over de stad tot aan de Firth of Forth.

Het kasteel van Edinburgh staat op een markante uitspringende rots aan het bovineind van de Royal Mile. Door deze ligging is de uitstraling van het kasteel nog extra indrukwekkend en machtig. De misdaadauteur Ian Rankin zegt erover in zijn Rebus-thriller *Gedenk de doden*: 'Het kasteel domineerde de skyline van Edinburgh (...) De vulkaanrots was steil en leek onneembaar.'

Bij dit weerlicht boven Edinburgh Castle vraag je je onwillekeurig af of J.K. Rowlings haar inspiratie voor de tovenaars-school hier opdeed, of niet soms?

Fel omstreden

De rots van vulkanisch gesteente werd mogelijk al bewoond in de bronstijd, maar pas de Schotse koning Malcolm III Canmore en zijn vrouw Margaret maakten er in de 11e eeuw hun hoofdresidentie van.

Het kasteel van Edinburgh is door de eeuwen heen zwaar bevochten, maar de steile rotshellingen maakten een succesvolle aanval vrijwel onmogelijk. Alleen in 1313 lukte het de vastberaden aanhangers van de Schotse koning Robert the Bruce om de rots te beklimmen en de Engelse bezetters te overrompelen.

Daarmee maakten ze de weg vrij voor de legendarische overwinning een jaar later van Bruce op de Engelsen. Dankzij die zege was de Schotse onafhankelijkheid voor lange tijd veiliggesteld.

Zware kasteelmuren

Vanaf de **Esplanade** **1**, het grote plein voor de ingang van Edinburgh Castle, hebt je een indrukwekkend uitzicht op de stad. Eerst loop je door het **Gatehouse** **2** uit de 19e eeuw. Rechts en links van de doorgang waken de nationale helden uit de 13e en de 14e eeuw, Robert the Bruce en William Wallace, die als 'Braveheart' in 1995 door Mel Gibson tot filmster werd gemaakt.

Geen spektakel is zo nauw met Edinburgh Castle verbonden als de **Royal Edinburgh Military Tattoo**, die elk jaar in augustus op de **Esplanade** **1** voor het kasteel wordt gehouden. Dan wordt het plein uitgerust met een groot aantal tribunes. Drie weken lang zijn er dan elke avond optredens van militaire doedelzakbands, van danseressen en zangers, en van gastgroepen uit de hele wereld. De verkoop van de kaartjes voor deze taptoe begint al in december voor het komende seizoen: zie www.edintattoo.co.uk.

Aan de rechterkant kun je de kaartjes kopen; hier bevindt zich ook het bezoekerscentrum. Daarna kom je bij de kaartjescontrole aan de smalle **Portcullis Gate** **3**. Deze vroegere hoofdboort van het kasteel, uitgerust met een valhek, stamt nog deels uit de 16e eeuw.

Aan de andere kant van de Portcullis Gate ligt het open veld van de **Argyle Battery** **4** die vanwege de zes kanonnen ook bekend is als **Six Gun Battery**. Voordat je nu meteen verdergaat, kun je hier voor een eerste keer genieten van het prachtige uitzicht over Princes Street en New Town, en verder nog tot de Firth of Forth en het graafschap Fife.

Alleen als je heel goede ogen hebt, kun je zien dat aan de noordoostkant op de Nelson Tower op de Calton Hill (zie ook) om 13 uur, tegelijk met het kanongebulder van de **One O'Clock Gun** **5** voor het **Red Coat Café** **6** een kleine kogel, de Time Ball, omlaagvalt. Samen gaven het auditieve en het visuele signaal sinds 1861 de zeelieden in de haven van Leith de gelegenheid hun horloge op de juiste tijd te zetten. Het kanon werd hierbij ingezet omdat bij slecht weer de Time Ball niet in Leith te zien was.

Koninklijke heilige

lets verderop over de heuvel passeer je rechts onder andere het Governor's

House en de **New Barracks** 6. Dit niet bijster interessant uitziende kazernegebouw is tegenwoordig een regimentshoofdkwartier.

Links loop je nu omhoog door de Foog's Gate naar het hoogste oppervlak van de kasteelrots. De kleine onopvallende kapel aan de linkerkant is het oudste bewaard gebleven gebouw van Edinburgh: deze sobere **St. Margaret's Chapel** 7 werd omstreeks 1130 gebouwd in opdracht van koning David I ter ere van zijn moeder, koningin Margaret. Zij was een Engelse die in Hongarije in ballingschap werd geboren. Als Schotse koningin haalde zij onder andere kloosterorden naar het land en bouwde zij Edinburgh en Dunfermline uit als koninklijke residenties. Voor haar trouw aan de kerk werd zij in 1249 heilig verklaard.

Net voor de kapel werd het naar verluidt grootste kanon van de middeleeuwen geplaatst: **Mons Meg** 8, halverwege de 15e eeuw vervaardigd in het Belgische Mons.

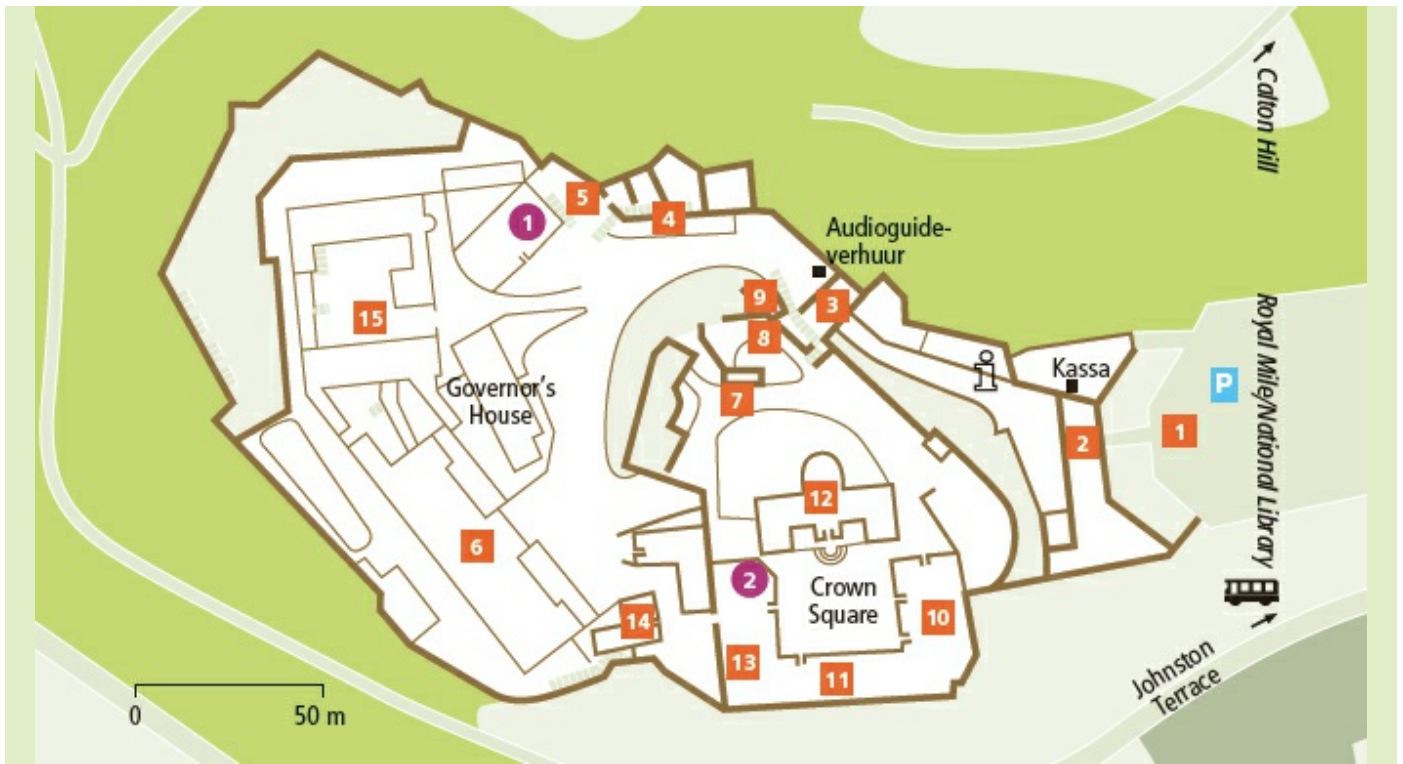
INFO EN OPENINGSTIJDEN

Edinburgh Castle: Castlehill, tel. 0131 225 98 46, www.edinburghcastle.gov.uk, dag. apr.-sept. 9.30-18, okt.-mrt. 9.30-17 uur, laatste toegang 1 uur voor sluitingstijd, £ 16,50/13,20, 5-15 jaar £ 9,90. In het hoogseizoen is boeken via internet aan te raden omdat je dan de lange wachtrij bij de kassa kunt ontlopen. Een audioguide in diverse talen (maar niet Nederlands) is beschikbaar voor £ 3,50, tot 15 jaar £ 1,50. Deze wordt uitgereikt achter de ingang bij de Portcullis Gate. Op dit punt beginnen ook geregeld gratis rondleidingen door het kasteelcomplex.

ETEN EN DRINKEN

In het kasteel vind je bij de One O'Clock Gun het **Redcoat Café** 1 (dezelfde openingstijden als Edinburgh Castle, warme keuken 11.30-14 uur) en aan Crown Square de **Tea Rooms** 2, zodat je prima kunt bijkomen met taart, sandwiches en meer.

Uitneembare kaart 2, F/G 5 | Bus 23, 27, 41, 42, 67 Royal Mile/National Library of Scotland

Schotten onderhouden ook in het buitenland hun tradities en gaan nog graag op bezoek in 'hun' hoofdstad – hier leden van de Amerikaanse clan Wallace Society met een muziekkuitvoering aan de voet van het kasteel.

Huisdieren zijn in Groot-Brittannië een bijzonder onderwerp – denk bijvoorbeeld aan de koningin en haar honden. Daarom is het niet verwonderlijk – of misschien toch wel? – dat er op het terrein van het Edinburgh Castle een hondenkerkhof ligt. Op een veld aan de voet van St. Margaret's Chapel en Mons Meg vind je de **Dog Cemetery** 9 voor de gestorven honden van het garnizoen.

Koning en koningin, kroon en kroonjuwelen

En nu op naar het **Royal Palace** 10 (koninklijk paleis) aan Crown Square. In twee aparte afdelingen zijn hier sinds links de Schotse kroonjuwelen en de vertrekken van Maria Stuart te zien.

Een wenteltrap voert vervolgens een verdieping hoger. In de expositie **The Honours of Scotland** beelden poppen belangrijke fasen in de geschiedenis van de kroonjuwelen uit, vanaf de kroning van de legendarische vrijheidsstrijder Robert the Bruce in 1306. De scepter en het zwaard waren 200 jaar later een geschenk van de paus aan koning Jacobus IV. Diens zoon Jacobus V liet de kroon in 1539-1540 aanpassen. De waardevolle insignia van de koninklijke macht worden bewaard in de **Crown Room**, waar ze na de Unie tussen Schotland en England in 1707 lange tijd opgeborgen lagen.

Interessant, al zou je het niet meteen zeggen, is de steen naast de kroonjuwelen: Als **Stone of Destiny** dient hij al vele eeuwen als kroningssteen. Hij werd in 1297 door de Engelse koning Edward I gestolen en van Schotland naar Westminster Abbey gebracht om daar bij kroningen te gebruiken. In 1996 gaf koningin Elizabeth II de steen terug aan de Schotten, omdat er nog steeds onenigheid over bestond.

Ook al zou je het verwachten met de kroonjuwelen hier, maar op Edinburgh Castle is nooit iemand gekroond. Zowel Maria Stuart als haar zoon Jacobus VI werd als klein kind in respectievelijk 1543 en 1567 gekroond in Stirling, dat toentertijd de belangrijkste koninklijke residentie was. Tegenwoordig verlaat de kroon alleen het kasteel voor de opening van het parlementaire jaar in Holyrood, waar hij gedurende een deel van de feestelijkheden blijft.

Koninklijke verblijfplaats

Vlakbij bevinden zich in hetzelfde gebouw de gerenoveerde delen van de **Royal Apartments**. In de kleine kamer naast Maria Stuarts slaapkamer kwam op 19 juni 1566 haar zoon Jacobus VI ter wereld, die na de dood van de Engelse koningin Elizabeth I als Jacobus I de Engelse en de Schotse kroon verenigde en zo de grondslag legde voor het huidige Verenigde Koninkrijk.

Aan Schotland liet Jacobus zich na zijn verhuizing naar Londen echter weinig meer gelegen liggen. Pas in 1617 kwam hij nog een enkele keer terug naar Edinburgh. Voor die gelegenheid werd de zeer fraai gerenoveerde **Laich Hall** opnieuw ingericht.

Zeer indrukwekkend is aan de zuidkant van de Crown Square de **Great Hall** 11 uit het begin van de 16e eeuw. Het plafond van steekbalken geldt als een van de

meesterwerken van de renaissance in Schotland.

Een leeuw van steen houdt de wacht bij het Scottish National War Memorial.

Herinneringen aan krijgsdaden

Het langdurige gebruik van Edinburgh Castle voor militaire doeleinden heeft zijn sporen nagelaten. Op Crown Square werd in 1927 het **Scottish National War Memorial** ¹² opgericht als een aangrijpend gedenkteken voor de 150.000 Schotse soldaten die in de Eerste Wereldoorlog sneuvelden.

Een verdieping lager bij de Foog's Gate herinnert het **Prisons of War Museum** ¹³ aan de krijgsgevangenen zeelieden die hier in 1781 tijdens de Amerikaanse Vrijheidsoorlog gevangen zaten. Ernaast zijn de cellen van het victoriaanse **Military Prison** ¹⁴ te bezichtigen.

→ OM DE HOEK

Behalve twee **regimentsmusea** staat er op het terrein van Edinburgh Castle bovendien nog het **National War Museum** ¹⁵.

2

Koninklijk en levendig – Castlehill en Lawnmarket

De 'koninklijke mijl' is de ruggengraat van Old Town en verbindt Edinburgh Castle en Palace of Holyroodhouse. Terwijl het op de Royal Mile en in de bonte souvenirwinkels vaak flink druk met toeristen is, geven de duistere straatjes en stille achterplaatjes een heel ander beeld van de oude stad te zien.

Waar zou de **Royal Mile** anders moeten beginnen dan vlak voor het Edinburgh Castle? De **Esplanade** vormt 's zomers een groot podium voor de spectaculaire Royal Edinburgh Military Tattoo (zie ook). Via de straat Castlehill beland je rechtstreeks in de drukke bedrijvigheid van het historische oude stadsdeel.

's Avonds krijgt de Royal Mile een bijzondere sfeer door de verlichting. De winkels en de musea zijn dan gesloten, maar er zijn nog volop uitnodigende restaurants en pubs.